

Posudek diplomové práce

Martin Borýsek

OBDOBÍ DRUHÉHO CHRÁMU A ŘÍMSKÉ NADVLÁDY V HISTORICKÉM DÍLE AVRAHAMA IBN DAUDA

Předložená diplomová práce patří k sérii studií o židovské a hebrejské literatuře, které dosud vznikly v Ústavu Blízkého východu a Afriky na úrovni magisterských a doktorských disertačních prací. M. Borýsek si zvolil téma historiografického díla Abrahama Ibn Dauda – Rabada v souladu s náplní dvouoborového studia Hebraistika - latina a využil plně jak své jazykové erudice, tak kulturně-historických znalostí. Jako cíl diplomové práce si stanovil rozbor a zhodnocení dvou menších textů, které jsou jako dodatky přiřazovány k edicím Rabadova hlavního historiografického spisu *Sefer ha-kabala* a zatím zůstávají na okraji hlubšího zájmu judaistických studií.

Předložená práce, metodicky velmi dobře zpracovaná a promyšleně koncipovaná, se člení na dvě hlavní části: 1. pojednání o autorovi a jeho přínosu pro vývoj židovské historiografie, 2. komentovaný překlad obou dodatků. Vše, co je třeba uvést k tématu a metodologii jeho zpracování, diplomant zařazuje do Úvodu (1).

Kapitoly 2 a 3 („Život a doba Avrahama ibn Dauda“ a „Rabad jako historik a apologeta rabínského judaismu“) charakterizují pozadí a účel vzniku pojednávaných spisů, přičemž kap. 3 se zabývá především kronikou *Sefer ha-kabala*, která je v kontextu židovského dějepiscectví přelomovým dílem. V závěrečné subkapitole (3.3) autor práce vyzvedává „Rabadův vliv na další vývoj židovské historiografie“. Kapitola 4 je věnována přímo „Historiografickým dodatkům k *Sefer ha-kabala*“, tj. *Zichron divre Romi* (ZDR) a *Divre malche Jisrael be-bajit šeni* (MBŠ), a podrobně se zabývá všemi aspekty týkajícími se jejich vzniku a záměru. Oba texty jsou v teoretické rovině představeny velmi podrobně, jak v kontextu židovské historiografie včetně problematiky pramenů, tak z hlediska literárního a jazykového. U ZDR autor práce výstižně charakterizuje (s. 37 a 38) lapidární styl se stereotypním výčtem faktů, u MBŠ (s. 38) vyzvedává odlišný přístup Rabada, který zde podává detailněji židovské dějiny s výkladem a ve shodě se svým apologetickým záměrem vytváří dílo „v podstatě náboženského charakteru, typ historického midraše,“ obdobný oblíbenému Josiponu; kromě věcného obsahu diplomant vyzvedává literární ráz tohoto textu, ve kterém nechybí ani charakterizace postav.

Kapitola 5, která je logicky nejobsáhlejší, zahrnuje překlad obou dodatků z hebrejštiny do češtiny, s podrobnou úvodní informací o přístupu překladatele k textům jakožto literárnímu dílu a o metodě připojeného komentáře. Také komentář ve formě poznámek pod čarou je zpracován s příkladnou pečlivostí a zahrnuje věcné vysvětlivky, data osob a událostí, z hlediska jazykového a textového identifikace citací nebo parafrází klasické hebrejské literatury (Starý zákon) a relevantních antických autorů.

K obsahu ani metodice předložené diplomové práce nemám připomínky. Její výsledky shrnuté v Závěru (s. 126) svědčí o znalostech autora, o jeho svědomitém přístupu i hlubokém zájmu o zvolené téma. Při studiu pramenů a odborné literatury diplomant plně využil svou jazykovou výbavu a kvalifikaci v oborech hebraistiky a klasické filologie. O serióznosti jeho přístup^u svědčí i bibliografie použitých pramenů a odborné literatury v několika jazycích. Základní edici Ben Sassonovu (z mantovského vydání *Sefer ha-kabala* a dodatků, 1513) diplomant srovnává ještě s dalšími tisky (Amsterdam 1711, Praha 1795) a průběžně poukazuje na rozdíly. Hned v úvodní studii (s. 31) a pak na příslušných místech překladu

např. poznamenává, že pražský tisk, který podléhal cenzuře, vynechává zmínky o Ježíši Kristu.

Několik poznámek:

Zpracování tématu je velmi pečlivé, diplomant používá kultivovaný a přitom přesný jazyk; nicméně sem tam se vyskytují překlepy nebo vypadlá písmena (patrně způsobené počítačovým editorem), např.

s. 34 – „říše Izraelitů“ místo „Izmaelitů“,

s. 50 – „svěřil vládu dvěma svým poučníkům“ místo „poručíkům“,

s. 9, pozn. 2 je citován W. Histon, v bibliografii a jinde správně W. Histon, v bibliografii (s. 130) je práce Jerušalmiho uvedena „Zahor ...“, v textu práce a v odkazech správně „Zakhor...“,

Ben Sasson (v bibliografii) je v textu a odkazech psán „Ben Sason“.

Několik otázek:

S. 10 a 40 – je přesné uvádět arabštinu jako „mateřštinu“ Rabada (a jiných sefardských autorů? Spíš „hlavní jazyk“?

S. 21, 27, 35 aj. – je možné označovat saduceje jako sektu? Obvyklá je jejich charakteristika jako vrstvy nebo skupiny obyvatelstva.

S. 11, pozn. 10 – odkaz na práci M.T. d'Alverny – není v bibliografii

S.47 a pozn. 142 – vláda Claudiova 4 roky, v poznámce data odpovídající 14 letům – je to chyba v hebrejském originálu?

S. 49 a pozn. 179 – podobně: vláda Marca Aurelia Severa 30 let, v poznámce data odpovídající 13 letům – chyba?

S. 54 ad., překlad MBŠ – titulky kapitol vložil autor překladu? Z komentáře na s. 43 to nevyplývá.

S. 59, pozn. 281 (Bagridos); 62, pozn. 297 (Sabinos); 114, pozn. 440 (Arsimon) – jména postav neuvedená u Josepha Flavia nebo v Josiponu; dá se soudit, z jakého zdroje je Rabad převzal?

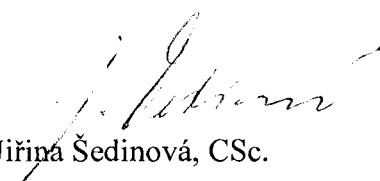
Celkové hodnocení:

Předložená diplomová práce Martina Borýska je velmi zdařilá a jejích výsledků bude možné využít v zamýšlené publikaci o dějinách hebrejské literatury. Po obsahové i metodologické stránce práce plně prokazuje znalosti svého autora a jeho schopnost pracovat s prameny. Po formální stránce práce odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, má všechny předepsané náležitosti, podrobný obsah a résumé v češtině a angličtině, precizně zpracovaný poznámkový aparát a strukturovanou bibliografii.

Vzhledem ke kvalitám této práce ji jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou.

Doporučuji také publikaci překladu s úvodní studií.

V Praze dne 23. května 2009.

Doc.PhDr.Jiřina Šedinová, CSc.